

Finansdepartementet
Akersgata 40
0030 Oslo

Deres ref: Hywind Tampen

Vår ref: ol

Dato: 27.11.2018

Norsk Industris innlegg til kraftskatteutvalgets høring mandag 26. november

Vi takker for muligheten til å komme med våre betraktninger til utvalget.

Norsk Industri representerer ca 2500 bedrifter. Mange av disse bruker veldig mye kraft. Prosessindustrien alene står for en tredel av landets samlede kraftforbruk. For kraftintensiv virksomhet, som konkurrerer med virksomheter med regulerte, og lave, kraftpriser, er det avgjørende å ha så konkurransedyktige kraftpriser som mulig.

Markedsprisen på kraft i Norge påvirkes av mange ulike faktorer. Disse er for det meste uforutsigbare og nærmest umulig å spå (for eksempel været). Like fullt tror vi at kostnader for kraftproduksjon på det europeiske Kontinentet, som har sterk innflytelse på norske kraftpriser, kommer til å øke fremover.

Samtidig vil industrien selv bidra til økte kraftpriser fremover. Vi har ambisjoner om å vokse og å kutte alle utslipp fra våre anlegg. I Prosessindustriens Veikart (2016) skisserer vi et utviklingsløp som innebærer en forbruksvekst på 20 TWh. Dette kommer både som resultat av vekst og av implementering av energiintensiv klimateknologi som for eksempel karbonfangst og -lagring. Alt annet likt vil våre vekst- og utslippskutt mål bety vesentlig høyere energikostnader. Det kan følgelig bli et paradoks at våre egne ambisjoner reduserer vår konkurranseevne.

Siden kraftprisen er den største kostnadskomponenten for mange industribedrifter, vil industrien neppe være i stand til å opprettholde konkurransekraft dersom kraftprisen ensidig trekkes oppover. Enhver utvikling som demper kraftprisveksten er således velkommen. Her vil vindkraftutbygging i Norge spille en viktig rolle. Mer fornybar kraft betyr et høyere kraftoverskudd, som i sin tur reduserer priser. Vindkraftens kostnader er blitt så lave at gode, samfunnsøkonomiske prosjekter kan realiseres selv uten subsidier. Vi ønsker denne utviklingen velkommen.

Det norske systemet er fullt kapabelt til å ta imot en storstilt vindkraftutbygging. Dette er Statnetts egen vurdering, gjennomført som en del av NVEs nasjonale ramme for vindkraft i Norge.

En stor mengde uregelmessig kraft kan imidlertid koste oss i form økte balanseringskostnader. Heldigvis har vi vannkraften vår, med sin svært gode og kostnadseffektive evne til å balansere både kortsiktige og langsiktige svingninger i markedet. Men dette fordrer en oppgradering av vannkraften som er noenlunde proporsjonal med veksten i vindkraft.

Norsk Industri er bekymret for at dagens skattemodell er innrettet på en måte som gjør en slik balansert forbedring av kraftsystemet vanskelig. Særlig grunnrenteskatten for vannkraft er et problem. Denne skattekomponenten, som sist ble utredet av Rødseth-utvalget i 1992, er ikke blitt justert i takt med endrede rammebetingelser for kraftbransjen.

I tillegg til konsesjonsbaserte ordninger beskattes vannkraften gjennom ordinær selskapsskatt, eiendomsskatt og grunnrenteskatt. Grunnrenteskatt var ment å beskutte avkastning utover normalavkastning. Rødseth-utvalget definerte grunnrente som «den kapitalavkastningen utover avkastningen i andre næringer som oppstår fordi det er gitt tilgang på utbyggbare vassdrag [...]».

Normalavkastningen skal altså skjermes fra grunnrentebeskatning. Intensjonen var at grunnrenten skal virke nøytralt på bedriftenes investeringsbeslutning, og at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer gjennomføres uavhengig av skatten på grunnrenten. Helt siden 2007 har imidlertid normalavkastningen ikke vært skjermet. Det eneste som er skjermet er avkastningen på 12-måneders statskasseveksler, og denne er mye lavere enn renten kraftselskaper kan låne til.

I forbindelse med statsbudsjettet 2015 la Regjeringen fram et forslag til skattereform for perioden 2016-2018. Det uttalte formålet er å stimulere til investeringer og økonomisk vekst i fastlandsnæringene, legge til rette for nye arbeidsplasser og fremme en mer miljøvennlig adferd. Selskapsskatten ble i 2016 redusert fra 27 til 25 prosent, og i Statsbudsjettet som ble lagt frem 6. oktober 2016 er det foreslått 24 prosent selskapsskatt. I Skatteforliket ble det tverrpolitisk enighet om å redusere selskapsskatten til 23 prosent innen 2018, og denne er foreslått satt ned til 22 prosent i 2019. I siste Statsbudsjett foreslås det å heve grunnrenteskatten til 37%.

Dessverre vil denne omleggingen ikke stimulere til investeringer i kraftbransjen, snarere tvert imot. I dag har vannkraftbransjen, av flere årsaker, en relativt høy gjeldsgrad og høye finansieringskostnader. Mens finansieringskostnader er fradragsberettiget i beregning av skattepliktig overskudd, altså selskapsskatt, holdes den utenfor beregningen av skattbar grunnrenteinntekt. I en situasjon hvor gjeldskostnadene ligger over friinntekten vil en ellers balansert justering av selskapsskatt og grunnrenteskatt, der grunnrenteskatten heves, føre til en skatteskjerpelse for vannkraft. Regjeringens siste forslag vil således dempe insentiver til samfunnsøkonomisk formålstjenlige investeringer i vannkraftbransjen. Dette er uheldig for en bransje med et betydelig rehabiliteringsbehov i årene som kommer. Målt i effekt er ca. 25 prosent av norske vannkraftverk mellom 40 og 50 år gamle, og nærmer seg dermed teknisk levetid for store komponenter, som turbin og generator. En skattemodell som dagens, der det kun er avkastning utover avkastning på 12-måneders statskasseveksler som skjermes, gjør det veldig kostbart å gjennomføre store lånefinansierte oppgraderinger av eldre vannkraftverk. Snarere gir den kun insentiver til mindre reparasjoner.

Uten å gi ytterligere konkrete tilrådinger ønsker vi å fremheve fire prinsipper for skattlegging vi mener utvalgets arbeid bør ta hensyn til:

- En skattemodell bør ikke vri investeringer vekk fra samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter
- Normalavkastning må skjermes fra grunnrenteskatt
- En skattemodell bør være forutsigbar for aktørene. En utvikling med stadig inkrementelle skatteskjerpelser er ikke forenlig med forutsigbarhet.
- Enhver omlegging av skattemodeller og skattesatser skal være provenynøytral

Industrien er avhengig av et skattesystem som stimulerer til kraftutbygging der dette er samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk bærekraftig og konsesjonsberettiget. En utvikling med voksende vindkraft-andel i det norske systemet må suppleres med mer produksjon som evner å flytte forbruk hurtig og kostnadseffektivt fra en time til en annen. Her er den norske vannkraften i verdensklasse. Den bør få lov til å fortsette å være det.

Vi ønsker utvalget lykke til med arbeidet. Takk for oppmerksomheten.

Med vennlig hilsen,
Norsk Industri